

JAARVERSLAG 2019

COMMISSIE EINDTERMEN ACCOUNTANTSOPLEIDING

1 januari 2019 – 31 december 2019

Inhoudsopgave

1. Verantwoording	3
2. Verslag van werkzaamheden.....	4
2.1 Beleid en beheer	4
2.2 Vaststellen van de eindtermen	9
2.3 Aanwijzen theoretische opleidingen en toezicht op de eindtermen	10
2.4 Toetsen van de eindtermen van de praktijkopleidingen	12
2.5 Afgeven verklaringen van vakbekwaamheid.....	14
3. Vooruitblik en begroting 2020.....	15
4. Jaarrekening 2019	17
Bijlage 1 Overzicht (neven)functies CEA per 31 december 2019	31
Bijlage 2 Samenstelling subcommissies	33

1. Verantwoording

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (hierna CEA) is een bij wet ingesteld zelfstandig bestuursorgaan (zbo) zonder rechtspersoonlijkheid te Amsterdam en brengt jaarlijks, conform artikel 18 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, voor 15 maart verslag uit aan de minister van Financiën en aan de beide kamers van de Staten-Generaal. Dit jaarverslag bevat de verantwoording van de taken en werkzaamheden van CEA en voorziet in de financiële verantwoording over het boekjaar. Het jaarverslag is door de commissie vastgesteld op 20 februari 2020. De jaarrekening 2019 is voorzien van een controleverklaring door Share Impact Accountants B.V.

Een exemplaar van dit verslag wordt ook gezonden aan de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Het jaarverslag wordt tevens gepubliceerd op de website van CEA.

2. Verslag van werkzaamheden

2.1 Beleid en beheer

2.1.1. Algemeen

De commissie bestaat uit zeven leden, die op persoonlijke titel zijn benoemd door de minister van Financiën. De commissie wordt ondersteund door een bureau. De medewerkers van het bureau hebben een belangrijk aandeel in de voorbereiding en de uitvoering van het beleid en de taken van de commissie, alsmede in de verantwoording daarover.

De commissie heeft in 2019 vijf keer regulier vergaderd. De commissie en het bureau hebben daarnaast in een strategiesessie gewerkt aan de update van de risico-analyse en bijstelling van het meerjaren toezichtplan (2020-2022). Het meerjaren toezichtplan is thematisch vormgegeven, waarbij de geïnventariseerde risico's leidend zijn voor de uit te voeren toezichtactiviteiten. Zo is in het meerjaren toezichtplan onder meer het onderwerp 'continuïteit van de onderneming in het jaarverslag' toegevoegd, als aandachtspunt voor de toekomstige beleids gesprekken met de opleidingen. Dit heeft te maken met de veranderende business-modellen, en ook de toenemende maatschappelijke belangstelling voor dit onderwerp en de toelichtingen in het bestuursverslag hieromtrent. Ook constateert de commissie dat de aantrekkelijkheid van het beroep en in dat licht ook de aantrekkelijkheid van de opleiding specifieke aandacht verdient. Daarnaast kan een wijziging van het accreditatiestelsel onder het WHW-regime significante gevolgen hebben voor de taakuitoefening van CEA. Zonder gerichte opleidingsaccreditaties van bachelor en master accountantsopleidingen, kan CEA namelijk niet steunen op het oordeel van de NVAO en daardoor niet instaan voor de borging van de eindtermen en kwaliteit van de accountantsopleidingen als geheel. Daarom volgt CEA deze ontwikkeling nauwgezet.

CEA informeert de opleidingen en haar stakeholders via een jaarbericht over de concrete vertaling van deze ontwikkelingen naar onze toezichtactiviteiten voor komend jaar. Het jaarbericht met CEA's toezichtactiviteiten voor komend jaar verschijnt elk jaar in februari.

Zoals gebruikelijk heeft de commissie ook dit jaar haar eigen functioneren en het functioneren van het bureau geëvalueerd. Dit is gedaan door specifiek stil te staan bij de opvolging van eerder gedefinieerde verbeterpunten. Aan het versterken van betrokkenheid van commissieleden bij stakeholderoverleggen en het intensiveren van contacten met de beroepspraktijk (kantoren en diensten) is adequaat invulling gegeven. De commissie heeft overleg gevoerd met een aantal nieuwe stakeholders, te weten de SRA, Novaa/Novak en het platform van OOB-accountantsorganisaties van de NBA (OPAK). Daarnaast heeft de commissie in 2019 voor het eerst een rondetafelbijeenkomst georganiseerd met vertegenwoordigers uit de beroepspraktijk om te zorgen dat de opleiding voldoende blijft aansluiten bij de ontwikkelingen, bevindingen en uitdagingen in de beroepspraktijk en rol in het maatschappelijke verkeer.

Alle commissieleden en bureaumedewerkers van CEA hebben in 2019 een ééndaagse training gespreksvaardigheden gevolgd. Deze maatwerktraining was ter voorbereiding op de beleids gesprekken met de aangewezen opleidingen en was afgestemd op de nieuwe toezichtstrategie van CEA. De bureaumedewerkers hebben daarnaast een specifieke teamontwikkelingstraining van 1,5 dag gevolgd. In aanvulling hierop hebben bureaumedewerkers (softskill) trainingen en inhoudelijke cursussen gevolgd die aansloten op hun individuele ontwikkeling met betrekking tot CEA-werkzaamheden.

Medio 2019 is tijdens een diner met (oud-)commissieleden en (oud-)bureauleden op gepaste wijze stil gestaan bij het 12,5 jaar jubileum van zowel CEA als haar secretaris.

Eind 2019 heeft de commissie gesproken over haar communicatiebeleid. De commissie is nagegaan hoe zij communicatie nog beter in kan zetten om haar strategie verder te realiseren en de zichtbaarheid van haar activiteiten en resultaten te vergroten. CEA is een autoriteit die de eindtermen up-to-date en relevant houdt, risico's en good practices signaleert en deelt, waar nodig daadkrachtig optreedt en macro-risico's in het opleidingsstelsel signaleert en communiceert. De aangepaste communicatiestrategie wordt in 2020 uitgevoerd.

Eind 2019 heeft de commissie de permanente externe adviescommissie voor bezwaarschriften opgeheven. CEA heeft sinds haar oprichting maar één keer gebruik gemaakt van deze adviescommissie. Met het wegvallen van de wettelijke taak per 1 januari 2020 tot het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid en de aanwijzingsbesluiten voor onbepaalde duur van opleidingen, is het aantal besluiten waartegen bezwaar kan worden ingesteld uiterst beperkt. In geval van een mogelijk bezwaar tegen een appellabel besluit beslist de commissie op dat moment of zij ad hoc een externe adviescommissie instelt dan wel het bezwaar volledig zelf behandelt. In het afgelopen jaar heeft de commissie geen bezwaarschriften ontvangen. Ook heeft CEA in 2019 geen klachten in de zin van de AVG en de Awb ontvangen.

2.1.2. Stakeholdermanagement

De commissie spreekt periodiek op bestuurlijk niveau met vertegenwoordigende organen van de onder toezichtgestelde opleidingen. In het hbo betreft dit het AC-Scholenoverleg (ACS) en de Vereniging van Aangewezen Accountancyopleidingen (VAAC). Belangrijke gespreksonderwerpen waren de ervaringen met de (ontwikkeling van de) nieuwe MKB-opleiding, het einde van de overgangsregeling van de eindtermen 2008 per 1 september 2019 en de voortgang van de integratie tussen theorie en praktijkopleiding, inclusief het nieuwe geïntegreerde slotexamen. Ook heeft de commissie gesproken over en ingestemd met de door VAAC en ACS voorgestelde generieke instroomregelingen op basis van de actuele eindtermen. Aan betrokken gremia is ook input gevraagd voor de aanpassing van de eindtermen, waarover de redactieraad CEA adviseert. Een CEA-vertegenwoordiging is aanwezig geweest bij de jaarlijkse inhoudelijke ACS-bijeenkomst, die dit keer in het teken stond van didactiek in het accountancyonderwijs.

De RA-opleidingen zijn vertegenwoordigd in de Permanente Werkgroep Accountancy (PWA). Belangrijke onderwerpen waarover de commissie met de PWA-vertegenwoordigers heeft gesproken zijn: aandacht voor niet-financiële informatie en bedrijfskundige aspecten in de opleiding, het vergroten van het aantal promovendi, de benoeming van hoogleraren met een maatschappelijk profiel en de voortgang van de integratie tussen theorie en praktijkopleiding, inclusief het nieuwe geïntegreerde slotexamen. Voorts heeft CEA de bevindingen van het in 2019 uitgevoerde thema-onderzoek naar fraude in de RA-opleidingen teruggekoppeld. Daarbij zijn ook good practices met alle opleidingen gedeeld.

De commissie heeft dit jaar ook gesprekken gevoerd met de SRA, Novaa/Novak en OPAK. De commissie wil met deze gesprekken met de beroepspraktijk graag horen welke wensen er zijn voor de opleiding. Zo vroeg de SRA bijvoorbeeld aandacht voor een andere invulling van de verplichte assurancewerkzaamheden in de MKB-opleiding en de administratieve lasten van de praktijkopleiding. Novaa/Novak zou graag zien dat de accountantsopleiding nog praktijkgerichter wordt onder meer door kennis en ervaring op te doen met branchegerichte software. OPAK benadrukte het belang van de impact van techniek en digitalisering op bedrijfsmodellen en –processen en het toepassen van data-analyse in de controle. Ook het toenemende belang van niet-financiële informatie (geïntegreerde verslaggeving) voor de jaarrekeningcontrole werd genoemd. Het dilemma dat de commissie ervaart is dat er steeds meer elementen in de opleiding gewenst worden, maar dat de beroepspraktijk geen (scherpe) keuzes durft te maken welke onderdelen dan minder of helemaal geschrapt zouden kunnen worden. De opleiding is gericht op de beginnend beroepsbeoefenaar en moet wel studeerbaar en aantrekkelijk blijven voor toekomstige accountants.

De aantrekkelijkheid van het beroep en de opleiding waren ook een belangrijk onderwerp in het overleg met de NBA Young Profs. Verder pleitten de young profs voor nog meer aandacht voor IT in de opleiding. De young profs gaven aan positief te zijn over de nieuwe praktijkopleiding, in het bijzonder het referaat en, in de praktijkopleiding Accountancy-MKB, de optionele begeleidingsdagen, die wat de young profs betreft voor iedereen verplicht zouden moeten zijn.

In september heeft CEA een rondetafelbijeenkomst georganiseerd met circa 20 vertegenwoordigers uit de beroepspraktijk (zowel accountantskantoren, interne auditdiensten, Auditdienst Rijk als de belastingdienst). Onder leiding van een externe dagvoorzitter zijn drie actuele thema's besproken, te weten: verbreding van de assurancefunctie naar niet-financiële informatie, de impact van IT voor de account(s)controle en de optimale structuur van de accountantsopleiding. Doel van deze bijeenkomst was vooral te luisteren naar de ervaringen vanuit de beroepspraktijk en naar wetenschappelijke inzichten. De uitkomsten van deze dag gebruikt CEA bij haar visievorming, strategie, ontwikkeling van de eindtermen en het toezicht op de opleidingen. Deze zijn ook besproken binnen de redactieraad, die een aantal thema's verder uitwerkt.

Afgelopen jaar is één keer op bestuurlijk niveau overleg gevoerd met de directie en het bestuur van de NBA. Belangrijke onderwerpen waren: de uitkomsten van het toezicht van CEA op de praktijkopleidingen, de bevindingen van het thema-onderzoek naar het onderwerp 'fraude' in de RA-opleidingen en de overdracht van de bevoegdheid tot het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid van CEA aan de NBA. Gegeven het belang van voldoende promovendi en hoogleraren met een maatschappelijk profiel, wil de NBA in afstemming met CEA in 2020 een rondetafelbijeenkomst organiseren met universiteiten en kantoren over het stimuleren van promoties en het waarborgen van voldoende hoogleraren voor het vakgebied accountancy.

Ook met het ministerie van Financiën is afgelopen jaar één keer op bestuurlijk niveau overleg gevoerd. Belangrijke onderwerpen waren: de verantwoording van de werkzaamheden en uitkomsten van het toezicht door de commissie, de overdracht van de bevoegdheid tot het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid van CEA naar de NBA en enkele bedrijfsvoeringsaangelegenheden. Daarnaast heeft dit jaar voor het eerst tripartiet overleg plaatsgevonden tussen het ministerie, de NBA en CEA over de begroting (2020) van CEA. De wens van de commissie om een egalisereserve te kunnen vormen, kon niet worden gehonoreerd omdat dit niet past in vigerend beleid.

Zoals gebruikelijk heeft CEA ook dit jaar weer overleg gevoerd over actuele thema's (zoals fraude, niet-financiële informatie en duurzaamheid) en ontwikkelingen bij de opleidingen met de AFM. Op initiatief van CEA en AFM zal in februari 2020 een bijeenkomst worden georganiseerd met alle instanties die in de EU-lidstaten verantwoordelijk zijn voor het vaststellen van de opleidingseisen voor accountants. Het CEAOB is het overlegorgaan van alle Europese toezichthouders op de uitvoering van wettelijke controles in de EU, waarvan de AFM deel uitmaakt. Een van de agendaonderwerpen van het CEAOB, vanuit de EU Auditrichtlijn, is het streven naar convergentie van opleidingseisen voor wettelijk controleurs. Doel van deze eerste bijeenkomst van EU-regelgevers is om informatie en good practices uit te wisselen.

Met de NVAO heeft CEA contact gehad over de samenstelling van de visitatiecommissies die in 2019 de hbo bacheloropleidingen Accountancy visiteren. Dit is een uitvloeisel van de herziene afspraken tussen de NVAO en CEA, waarbij aanvullende criteria voor de samenstelling van visitatiepanels voor accountantsopleidingen zijn vastgesteld. Opmerkingen van CEA over panels die niet volledig voldeden aan de overeengekomen criteria zijn door de NVAO ter harte genomen.

Ten slotte heeft CEA ook gesproken met de Commissie Toekomst Accountancysector (CTA). CEA heeft het nieuwe opleidingsmodel en de nieuwe eindtermen voor de accountantsopleidingen toegelicht. Ook zijn de uitkomsten van het toezicht op de opleidingen gedeeld. De kernboodschap was dat Nederland over een kwalitatief goede accountantsopleiding beschikt. De uitdaging ligt wel in het studeerbaar en aantrekkelijk houden van die opleiding. Het conceptrapport van de CTA, voor zover relevant voor de accountantsopleiding, was voor CEA niet verrassend. De aanbevelingen zullen naar verwachting geen directe gevolgen hebben voor de huidige eindtermen. Ook CEA ziet dat onderwerpen zoals fraude en IT steeds meer aandacht krijgen in de opleidingen. Dit past ook binnen de geupdate eindtermen eind 2019 waar hier specifiek meer aandacht voor werd gevraagd. De wijze waarop opleidingen hieraan invulling geven is onderwerp van het doorlopend toezicht door CEA.

2.1.3. Bedrijfsvoering

Dit jaar is de verwerkersovereenkomst tussen het ministerie, de NBA en CEA ondertekend en daarmee definitief geworden. Daarmee voldoet CEA aan de vereisten volgens de AVG. Uit het toezicht van de functionaris voor de gegevensbescherming van CEA zijn geen bevindingen gekomen met betrekking tot de naleving van de wettelijke vereisten en interne procedures door CEA.

Eind 2019 is aangekondigd dat er in 2021 een nieuwe Archiefwet van kracht wordt, waardoor CEA, als ZBO zonder rechtspersoonlijkheid, zelfstandig verantwoordelijk wordt voor haar archiefbeheer. Nu nog ligt die verantwoordelijkheid bij het ministerie van Financiën. Om te voldoen aan de nieuwe Archiefwet zal CEA in 2020 de nodige werkzaamheden moeten uitvoeren, waarvoor ook specifieke expertise ingeschakeld moet worden.

In 2019 heeft CEA een applicatie laten ontwikkelen, waarin de uitkomsten van al haar toezichtinstrumenten efficiënt en effectief kunnen worden verwerkt. Deze Toezichtmonitor biedt rapportagemogelijkheden waardoor het eenvoudig is om zowel op individueel niveau als voor groepen opleidingen informatie te presenteren. De applicatie is eind 2019 getest en zal begin 2020 in gebruik worden genomen.

Samenstelling commissie en secretariaat

De samenstelling van de commissie gedurende het verslagjaar was als volgt:

<u>Naam</u>	<u>Functie</u>	<u>Benoemingsperiode</u>	
		<u>Van</u>	<u>Tot</u>
drs. H.W. te Beest	voorzitter	1-5-2017	tot 1-5-2022
mw. drs. E. van Caspel RA	lid/vicevoorzitter	1-1-2015	tot 1-1-2025
M. van Giessen AA	lid	1-10-2017	tot 1-10-2022
mw. A.M. Janssen AA MFSME	lid	1-9-2009	tot 1-9-2019
H.D. Rijkse AA	Lid	1-10-2016	tot 1-10-2021
prof. dr. E.H.J. Vaassen RA	Lid	1-1-2015	tot 1-1-2025
mw. E.M. van der Velden AA	Lid	1-9-2019	tot 1-9-2024
prof. dr. R.G.A. Vergoossen RA	Lid	1-10-2011	tot 1-10-2021

Met ingang van 1 september 2019 is mevrouw E.M. van der Velden AA aangetreden, als opvolger van mevrouw A.M. Janssen AA MFSME, wier benoemingstermijn per 1 september 2019 is geëindigd. Zowel mevrouw drs. E. van Caspel RA als de heer prof. dr. E.H.J. Vaassen RA zijn per 1 januari 2020 herbenaemd voor een periode van vijf jaar tot 1 januari 2025.

De commissie bespreekt tweemaal per jaar in hoeverre nevenfuncties van commissieleden de onafhankelijkheid van haar functioneren zouden kunnen beïnvloeden. Nieuwe nevenfuncties worden vooraf getoetst op verenigbaarheid met de wettelijke taken van CEA. Bijlage 1 geeft de (neven)functies van de commissieleden per 31 december 2019 weer.

De samenstelling en formatie van het secretariaat per einde verslagjaar was als volgt:

J.P.M.J. Leerentveld RA RE	secretaris
mevrouw dr. T.J. de Groot RA	senior beleidsmedewerker
mevrouw drs. K. van Gimst	beleidsmedewerker
mevrouw M.D. Alkema MSc	kwaliteitsadviseur onderwijs
mevrouw S. de Reuver	stafmedewerker

De medewerkers van CEA zijn in dienst van de NBA en zijn gedetacheerd bij en onder het gezag van de Commissie.

2019 was het eerste jaar waarin de commissie beschikte over een post voor uitbesteding van werkzaamheden. Deze post (begroot op 60k) is budgetneutraal tot stand gekomen door een inkrimping van de formatie in 2019 van 4,3 fte naar 3,7 fte. De Commissie is hierdoor beter in staat haar risicogericht toezicht flexibeler uit te voeren met gebruik van adequate deskundigheid.

2.1.4. Financieel beheer

Het kostenniveau van CEA is ten opzichte van vorig jaar met zo'n € 15.000 gedaald (- 2%) tot in totaal € 702.696. Deze daling wordt verklaard door enerzijds lagere bureau- en commissiekosten van ruim € 31.000 en anderzijds hogere overige lasten van bijna € 17.000. De daling van de bureaunkosten (- € 7.500) hangt vooral samen met de eenmalige extra last in 2018 van € 30.000 voor het vormen van een voorziening voor vakantiedagen. De lagere commissiekosten (- 24.000) zijn het gevolg van het feit dat de commissie in 2019 minder heeft vergaderd en de beleidsgesprekken met de RA-opleidingen, waarvan er minder zijn dan AA-opleidingen die in 2018 opnieuw zijn aangewezen. De stijging van de overige lasten hangt samen met de ontwikkeling van een nieuwe toezichtapplicatie (+ € 16.000) in 2019. De beperkte stijging van de vergoeding voor subcommissies, vergaderkosten en overige kosten valt weg tegen de lagere advieskosten.

De kosten blijven € 117.000 (- 14%) beneden de begroting. De bureaunkosten blijven zo'n € 14.000 (- 2%) beneden de begroting. Dit komt doordat de formatie niet volledig bezet was in 2019, waardoor de verschillende kostenposten iets lager zijn. De onderschrijding van de commissiekosten met € 32.500 (-29%) heeft vooral te maken met lagere vacatiegelden dan begroot. Dat komt doordat de commissie minder heeft vergaderd en niet alle commissieleden bij alle geplande activiteiten aanwezig konden zijn. De overige lasten blijven ruim € 70.000 (- 56%) beneden de begroting. Dat komt vooral doordat de commissie minder heeft uitbesteed (- € 44.000) dan begroot en ook minder juridisch advies (- € 19.000) heeft hoeven in te roepen. Ook hoefden (nog) geen kosten (- € 10.000) gemaakt te worden voor aanpassing van werkprocessen aan de nieuwe digitale eisen die de wetgever wil gaan stellen aan overheidsorganisaties.

2.2 Vaststellen van de eindtermen

2.2.1 Inleiding

CEA stelt de eindtermen vast voor de accountantsopleidingen, zowel voor het theoretische deel als voor het praktijkdeel van de opleiding. Zij neemt daarbij de beroepsprofielen (voor AA en RA) in acht, zoals vastgesteld door de NBA. Daarnaast stelt CEA op grond van het Besluit accountantsopleiding 2013 tevens eindtermen vast die betrekking hebben op het examen Nederlands recht voor deskundigen met een buitenlandse accountantskwalificatie. CEA herzielt periodiek de eindtermen, zodat de vakbekwaamheidseisen van accountants blijven aansluiten op de (ontwikkelingen in de) beroepspraktijk, de verwachtingen van gebruikers van diensten van accountants en op de ontwikkelingen in het onderwijs.

2.2.2 Aanpassing eindtermen op advies van de redactieraad

Begin 2019 heeft de redactieraad haar eerste advies voor aanpassing van de eindtermen aan CEA uitgebracht. De redactieraad benadrukte in haar advies dat de opleidingen beginnende beroepsbeoefenaren opleiden. Dat is een professional die als generalist in staat moet zijn vanuit conceptuele uitgangspunten kwaliteit te leveren en een moreel kompas moet zijn voor zijn/haar omgeving binnen de kwaliteitssystemen van zijn/haar accountantspraktijk. Hierbij moet gezocht worden naar een goede balans tussen conceptueel inzicht, (actuele) kennis en praktische vaardigheden. Specialisaties op deelgebieden behoren tot het post-ervaringsonderwijs. De redactieraad vindt het, gezien de zorgen over de studeerbaarheid van de opleiding, van belang om het stapelen van eindtermen te voorkomen.

CEA heeft de voorgestelde wijzigingen in de eindtermen integraal overgenomen. De gewijzigde eindtermen zijn gepubliceerd in de Staatscourant en per 1 september 2019 van kracht geworden. Het betrof een beperkt aantal wijzigingen, die door alle opleidingen eenvoudig waren te realiseren. Zo is een tweetal eindtermen (IFRS-SME en de toepassing van IFRS in de praktijkopleiding) vervallen en is het onderwerp 'overdrachtsbelasting' toegevoegd bij het vakgebied Fiscaliteit. Ten slotte is bij de eindterm van Financial Accounting die ziet op jaarrekeningbeleid de koppeling met het onderwerp fraude geëxpliciteerd.

Eind 2019 heeft de redactieraad reeds haar tweede advies voor aanpassing van de eindtermen aan CEA aangeboden. Ook dit advies is door CEA integraal overgenomen. Vanaf 1 september 2020 moet in de accountantsopleiding meer aandacht worden besteed aan data-analyse en aanverwante technieken. Afgestudeerde accountants moeten in staat zijn om een voorstel te formuleren voor de toepassing van data-analyse in de jaarrekeningcontrole en de uitkomsten daarvan te analyseren. Meer aandacht voor data-analyse en aanverwante technieken is een direct en logisch gevolg van het toenemende belang van deze IT-ontwikkelingen voor de controle van jaarrekeningen. Naast deze wijziging worden nog enkele kleinere wijzigingen doorgevoerd.

2.2.3 Ontwikkeling (nieuwe) simulatieopdrachten

Om de nieuwe urennormen voor de praktijkopleidingen te faciliteren, heeft de commissie in 2017 ingestemd met de mogelijkheid dat trainees een deel van de praktijkopleiding door middel van simulatieopdrachten kunnen invullen. Sinds 2018 werken twee partijen aan de ontwikkeling van elk drie nieuwe simulatieopdrachten voor de praktijkopleiding Accountancy-MKB. CEA heeft de ontwikkeling en de evaluatie van de reeds uitgevoerde simulatieopdrachten besproken met de RPO. Nog niet alle typen simulatieopdrachten zijn gereed. Op basis van de informatie van de RPO ziet CEA dat de implementatie en evaluatie zorgvuldig plaatsvinden. Door zowel de RPO als door het veld wordt tot nu toe positief gereageerd op de nieuwe simulatieopdrachten. Er zijn geen signalen van kantoren of trainees dat, vanwege het ontbreken van een volledige set van alle typen simulatieopdrachten, trainees niet aan de eindtermen en relevante urennormen kunnen voldoen.

2.3 Aanwijzen theoretische opleidingen en toezicht op de eindtermen

2.3.1 Toezichtstrategie

Sinds 2016 hanteert CEA een toezichtstrategie die uitgaat van gefundeerd vertrouwen en waarbij opleidingen in beginsel voor onbepaalde duur worden aangewezen. Alle aangewezen opleidingen vallen onder het nieuwe toezichtregime van doorlopend, risicogericht toezicht, waarbij de intensiteit van het toezicht verschilt al naar gelang de toezichtcategorie (normaal, actief, verscherpt) waarin een opleiding is ingedeeld. Naast gericht toezicht op de naleving van de eindtermen door opleidingen, onderzoekt en monitort CEA ontwikkelingen die relevant zijn voor het uitoefenen van haar risicogericht toezicht.

Zo heeft CEA dit jaar een beleidsonderzoek uitgevoerd naar de veranderende rol van de accountant. Daarbij is ingezoomd op een vijftal actuele thema's en ontwikkelingen in de beroepspraktijk en is beoordeeld of en in welke mate deze thema's/ontwikkelingen in de eindtermen terug (zouden moeten) komen. Daartoe is een analyse uitgevoerd van actuele rapporten en onderzoeken die voortkomen uit initiatieven van de sector. Dit jaar heeft het bureau interne rapporten uitgebracht die zien op: de invloed van IT op de rol van de accountant, de maatschappelijke behoefte aan verbreding van de assurance functie (met niet-financiële informatie), aandacht en verantwoordelijkheid van de accountant voor fraude respectievelijk continuïteit, de toenemende eisen op het gebied van ethiek en gedrag en ten slotte het onderscheidend vermogen van de MKB-accountant. De uitkomsten van het beleidsonderzoek worden gebruikt als analyse en input voor zowel onze toezichtactiviteiten, het verder verbeteren van de eindtermen en worden gepubliceerd om hierover inzicht te geven. Zo zijn de rapportages gedeeld met de redactieraad voor mogelijke aanpassing van de eindtermen. Begin volgend jaar verschijnt een overkoepelende rapportage, die extern gepubliceerd zal worden.

De eindtermen die CEA vaststelt zien op het volledige theoretische en praktische deel van de accountantsopleiding. Dat omvat, naast de aangewezen post-initiële opleidingen, ook de initiële bachelor en masteropleidingen in het hbo en wo. De initiële accountantsopleidingen worden overeenkomstig de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) elke vier jaar geaccrediteerd door de NVAO. Daarom monitort CEA jaarlijks die ontwikkelingen in het hoger onderwijs die relevant zijn voor de (accreditatie van de) initiële accountantsopleidingen. Relevante ontwikkelingen voor CEA zijn onder meer de aanpassing van het NVAO-beoordelingskader als gevolg van de invoering van de Wet accreditatie op maat en de mogelijke invoering van een instellingsaccreditatie. Ook volgt CEA de ontwikkelingen qua flexibilisering (experiment leeruitkomsten) van het onderwijs en de ontwikkelingen in de bekostiging van het hoger onderwijs.

Jaarlijks vraagt CEA bij alle aangewezen opleidingen informatie op om te beoordelen of er belangrijke ontwikkelingen zijn bij de opleidingen die relevant zijn voor haar toezicht. In het verleden gebeurde dat via periodieke quick scans en sinds 2019 via de jaarlijkse basisset van informatie. Alle aangewezen opleidingen hebben de gevraagde gegevens opgeleverd. Daaruit komen geen specifieke risico's naar voren voor het toezicht op individuele opleidingen. Wel signaleert CEA dat het aantal afgestudeerde accountants in de toekomst hoogstwaarschijnlijk zal afnemen, terwijl de vraag naar accountants nu al hoger is dan het aanbod van afgestudeerden. Het aantal studenten dat met een bachelor- of masteropleiding Accountancy start, is volgens cijfers van DUO de laatste vijf jaar namelijk gedaald. Dat betekent dat er op termijn steeds minder accountants beschikbaar zullen zijn. CEA heeft haar zorg over deze ontwikkeling via een nieuwsbericht publiek gemaakt.

2.3.2 Aanwijzen en toezicht eindtermen AA-opleidingen

In 2018 heeft CEA 11 AA-opleidingen opnieuw beoordeeld en voor onbepaalde duur aangewezen. De toezichtactiviteiten van CEA beperkten zich dit jaar tot het volgen van relevante ontwikkelingen bij de betreffende opleidingen en monitoren of de opleidingsspecifieke voorwaarden die aan bepaalde aanwijzingen waren verbonden adequaat zijn vervuld. De meeste opleidingen hebben tijdig invulling gegeven aan de gestelde voorwaarden en CEA hierover geïnformeerd. Hierdoor kon de risicocategorie van betreffende opleidingen in positieve zin worden bijgesteld. Bij enkele opleidingen heeft CEA zelf moeten informeren naar de status van de vervulling van de opleidingsspecifieke voorwaarden. De verwachting is dat begin 2020 alle opleidingen de noodzakelijke informatie aan CEA hebben aangeleverd. Bij één opleiding heeft CEA een evaluatie uitgevoerd om vast te stellen of de aanwijzing gehandhaafd kon worden. De uitkomst heeft geleid tot bijstelling van de risicocategorie van betreffende opleiding van verscherpt naar actief.

De hbo-instelling die vorig jaar had aangekondigd om in 2019 een aanvraag voor aanwijzing van een AA-opleiding in te dienen, heeft daarvan afgezien vanwege te weinig belangstelling van studenten. De betreffende opleiding onderzoekt de mogelijkheden om een masteropleiding in het hbo vorm te geven.

De aanwijzingen van de AA-opleidingen op basis van de eindtermen 2008 zijn dit jaar van rechtswege beëindigd, door het aflopen van de betreffende aanwijzing. Dit heeft te maken met de geldende overgangsregeling van de eindtermen die per 1 september 2019 is geëindigd. Studenten kunnen sinds die datum niet meer hun theoretische getuigschrift behalen op basis van de oude eindtermen. Het is nog tot 1 september 2021 mogelijk om het praktijkdeel van de opleiding af te ronden volgens de oude eindtermen.

In het najaar van 2019 is CEA gestart met de voorbereiding van de beleids gesprekken met de AA-opleidingen in 2020. De aandachtspunten en het inhoudelijke thema van de gesprekken zijn bepaald en met alle opleidingen gecommuniceerd. Dat thema is Strategie, Leiderschap en Organisatie in relatie tot de rol van de MKB-accountant als 'trusted advisor'.

2.3.3 Aanwijzen en toezicht eindtermen RA-opleidingen

Sinds najaar 2017 beschikken alle RA-opleidingen over een aanwijzing voor onbepaalde duur. In 2019 heeft de commissie met alle aangewezen opleidingen een beleids gesprek gevoerd. Dat gesprek zag zowel op de ontwikkelingen bij de opleidingen sinds de aanwijzing in 2017 als een inhoudelijk thema.

Aan de opleidingen was gevraagd om specifiek in te gaan op het onderwerp 'aandacht voor fraude in de opleiding'. Geconstateerd werd dat het onderwerp fraude als een rode draad door de opleidingen heen loopt en dat de studenten daarmee een solide basis ontwikkelen voor de praktijk als beginnend beroepsoefenaar. Uit de beleids gesprekken bleek hoe iedere opleiding met haar eigen 'couleur locale' dit onderwerp adresseert in haar curriculum. Ook heeft CEA een aantal good practices geïdentificeerd die zij gepubliceerd heeft. De uitkomsten van het onderzoek zijn teruggekoppeld aan de opleidingen en besproken met de werkgroep Fraude van de NBA. Als vervolgactie heeft CEA ultimo 2019 een enquête uitgezet onder de studenten die zich in het eindstadium van hun praktijkopleiding bevinden. De doelstelling hiervan is om te onderzoeken of de perceptie van de studenten overeenkomt met de bevindingen van de beleids gesprekken. De uitkomsten van deze enquête zullen in 2020 gerapporteerd worden. De voorlopige resultaten laten zien dat studenten die de theoretische opleiding op basis van de actuele eindtermen volgen respectievelijk hebben gevolgd zich beter voorbereid voelen op dit thema dan studenten die de theoretische opleiding oude stijl hebben gevolgd.

Belangrijke generieke bevindingen uit de beleidsgesprekken zijn: het risico van toenemende onaantrekkelijkheid van het beroep en de gevolgen voor de opleidingen, de noodzakelijke diepte-investeringen in het onderwijsmateriaal, vooral als gevolg van IT en het belang van toenemende integratie tussen het theorie- en praktijkdeel van de opleiding. De uitkomsten van de beleidsgesprekken geven geen aanleiding tot aanpassing van de risicocategorie per opleiding.

CEA heeft in 2019 één incidentmelding ontvangen. Het betrof een geval van mogelijke voorkennis van het landelijk tentamen financial auditing. De landelijke redactiecommissie heeft onderzoek gedaan naar dit incident en CEA verwacht begin 2020 geïnformeerd te worden over de uitkomsten hiervan.

De aanwijzingen van alle RA-opleidingen op basis van de eindtermen 2008 zijn dit jaar van rechtswege beëindigd, door het aflopen van de betreffende aanwijzing. Dit heeft te maken met de geldende overgangsregeling van de eindtermen die per 1 september 2019 is geëindigd. Studenten kunnen sinds die datum niet meer hun theoretische getuigschrift behalen op basis van de oude eindtermen. Het is nog tot 1 september 2021 mogelijk om het praktijkdeel van de opleiding af te ronden volgens de oude eindtermen.

Een actueel overzicht van alle aangewezen [AA](#)- en [RA](#)-opleidingen is te vinden op de [website](#).

2.4 Toetsen van de eindtermen van de praktijkopleidingen

2.4.1 Inleiding

CEA toetst jaarlijks of de praktijkopleidingen (tot AA en RA) voldoen aan de eindtermen. Hierbij baseert CEA zich in beginsel op het stelsel van kwaliteitsbeheersing dat de RPO heeft ingericht om te borgen dat alle trainees aan de eindtermen voldoen. De toezichtcyclus van CEA sluit aan op de planning en control cyclus (hierna P&C-cyclus) van de RPO. Gezien het tijdsverloop van deze cycli bevat dit jaarverslag niet de definitieve uitkomsten van het toezicht over 2019. De bevindingen van het toezicht door CEA op de eindtermen van de praktijkopleidingen worden pas na vaststelling van dit jaarverslag met de RPO besproken.

2.4.2 Afronding toezicht 2018

In het jaarverslag 2018 heeft CEA de voorlopige uitkomsten van haar toezicht op de eindtermen van de praktijkopleidingen over 2018 opgenomen. In het bestuurlijk overleg met de RPO van 18 maart 2019 heeft CEA haar definitieve bevindingen besproken en vastgesteld. Deze weken vrijwel niet af van de voorlopige bevindingen uit het jaarverslag 2018. Uit aanvullende dossierreviews van de RPO volgde dat de praktijkopleiding op basis van het nieuwe opleidingsmodel operationeel goed is doorgevoerd. Waar nodig zijn bij enkele stagebureaus nog specifieke aandachtspunten benoemd. In het bestuurlijk overleg van 18 maart 2019 informeerde de RPO CEA dat zowel de voorzitter als secretaris van de RPO dat najaar, kort na elkaar, zouden vertrekken. De opvolging van deze sleutelfunctionarissen vormde voor CEA afgelopen jaar een belangrijk punt van aandacht. Dit werd nog versterkt door het aangekondigde vertrek van een ervaren senior medewerker van het bureau van de RPO eind december 2019. De RPO verliest hiermee in korte tijd veel kennis en ervaring die niet eenvoudig is te vervangen.

2.4.3 Toezicht 2019

Voor het toezicht over 2019 heeft CEA éénmaal met de RPO op bestuursniveau overleg gevoerd. Daarin zijn de relevante ontwikkelingen voor 2019 besproken, evenals de P&C-cyclus 2019 van de RPO en het concept werkplan van CEA. De RPO heeft in 2019 een aantal werkgroepen ingesteld, waaronder een werkgroep voor het aanpassen van het kwaliteitsbeleid en -systeem volgens het nieuwe opleidingsmodel. Verder heeft CEA vier maal op bureauniveau overleg gevoerd, met name om de voortgang van de activiteiten van de P&C-cyclus van de RPO te monitoren. Waar nodig heeft er op bureauniveau ook ad hoc afstemming plaatsgevonden.

In de opvolging van de voorzitter en de secretaris van de RPO is tijdig voorzien. Het vertrek in 2019 van in totaal drie sleutelfunctionarissen blijft een punt van aandacht gezien de kennis, ervaring en het netwerk van betrokkenen.

In de eerste helft van 2019 zijn er binnen de RPO veranderingen geweest in de interne organisatie van taken en verantwoordelijkheden. Hierdoor is een aantal activiteiten en projecten in 2019 vertraagd. Daarnaast heeft de RPO de visitaties van een aantal stagebureaus uitgesteld en is de planning en aanpak rondom het geïntegreerd slotexamen aangepast. CEA is tijdig geïnformeerd over deze wijzigingen en de afwegingen die de RPO hierin heeft gemaakt en volgt de ontwikkelingen nauwgezet.

De RPO heeft in 2019 vooral prioriteit gegeven aan de ontwikkeling en implementatie van het geïntegreerd slotexamen. CEA heeft de voortgang hierin gevolgd en is tijdig geïnformeerd. Zo heeft de RPO begin 2019 het definitief adviesrapport met CEA gedeeld. De voorgestelde opzet van het geïntegreerd slotexamen voldeed aan de beleidsrichtlijn toetsing van CEA. Vervolgens heeft de RPO een examencommissie ingesteld. Bij de samenstelling is op evenwichtige wijze rekening gehouden met de inbreng van de theoretische opleidingen tot AA en RA. De examencommissie heeft het definitief adviesrapport verder uitgewerkt in een examenreglement en procedures voor de benoeming van examinatoren en de (operationele) organisatie van het geïntegreerd slotexamen. Voor de implementatie per 1 januari 2020 heeft de RPO de verordening op en nadere voorschriften van de praktijkopleiding aangepast. Daarnaast is een groot aantal examinatoren (her)benoemd volgens het nieuwe competentieprofiel. Aan het belang en de inbreng van de stagebureaus en onderwijsinstellingen is passend invulling. Niet alleen door vertegenwoordiging in de examencommissie, maar ook verantwoordelijkheden bij de organisatie en bij de benoeming van de nieuwe examinatoren en consultatie van belangrijke documentatie. De kwaliteit van het geïntegreerde slotexamen wordt verder geborgd door visitaties van examens, evaluaties door trainees, kalibreersessies van examinatoren en jaarlijkse bevestiging van de benoeming van examinatoren door onderwijsinstelling of stagebureau. In het eerstvolgende bestuurlijk overleg met de RPO in maart 2020 zal de RPO de eerste ervaringen van de examencommissie met de eerste geïntegreerde slotexamens van januari 2020 met CEA delen. In het jaarverslag van 2020 rapporteert de commissie over de uitkomsten hiervan.

Om de stuurinformatie en de rapportering kwalitatief te verbeteren en toegankelijk te maken heeft de RPO begin 2019 een werkgroep 'Management Informatie' ingesteld. Daar zijn de relevante stakeholders bij betrokken. Het optimaliseren van de management informatiesystemen biedt de RPO mogelijkheden om kruisverbanden te leggen en risicogericht de kwaliteit van de praktijkopleidingen te borgen. De activiteiten van deze werkgroep zijn in 2019 grotendeels conform planning verlopen. Een groot aantal zaken is gerealiseerd, maar volgens de RPO moeten er nog wat stappen worden gezet. De werkgroep zet haar werk voor de RPO in 2020 voort.

Voor de (verdere) implementatie van de nieuwe eindtermen heeft de RPO met stakeholders bekeken op welke punten het nieuwe opleidings- en toetsmodel kan worden geoptimaliseerd, gezien de ervaring die is opgedaan sinds de invoering in 2017. Ook heeft de RPO de nieuwe simulatieopdrachten bestudeerd en met de ontwikkelaars geëvalueerd.

Uit cijfers van de RPO blijkt dat wat betreft de in- en uitstroom voor de nieuwe praktijkopleidingen er geen bijzondere of zorgelijke trends en ontwikkelingen zijn. Het aantal trainees dat nog de praktijkopleidingen oude stijl volgt, is bijna 40% van het totaal. Dit is wel een belangrijk aandachtspunt, omdat de overgangsregeling in 2021 afloopt. De RPO heeft trainees en stagebureaus geïnformeerd over het naderende einde van de overgangsregeling en wat de gevolgen zijn wanneer zij niet voordien afstuderen. De RPO gaat onderzoek doen om een beter beeld te krijgen van deze groep trainees en

zal hen nogmaals informeren over de tijdslijnen en regelingen. Daarnaast kijkt de RPO hoe de doorstroom van deze trainees gefaciliteerd kan worden. Eind 2019 zijn de criteria voor toelating tot het laatste jaar van de praktijkopleiding oude stijl aangepast. Dit is bedoeld om de voortgang van trainees te bevorderen zodat zij hun opleiding nog tijdig kunnen afronden. Deze aanpassing heeft de RPO afgestemd met de theoretische opleidingen.

Begin 2020 ontvangt CEA de definitieve verantwoording van de RPO over 2019. Dit betreft onder andere het jaarverslag, uitkomsten van de visitaties van stagebureaus en examens en de definitieve cijfers op het gebied van in- en uitstroom. In maart 2020 zal CEA haar bevindingen van het toezicht over 2019 met de RPO bespreken en vaststellen. De inlichtingen die CEA tot op heden van de RPO heeft ontvangen, geven daarbij geen reden om te twijfelen aan de borging van de eindtermen in de praktijkopleidingen. De RPO heeft tot dusver geen incidenten bij CEA gemeld.

2.5 Afgeven verklaringen van vakbekwaamheid

CEA heeft in het verslagjaar één aanvraag voor een verklaring van vakbekwaamheid (Oostenrijk) ontvangen en ook verstrekt. Voorts heeft CEA in totaal veertien verzoeken voor een voorlopig oordeel ontvangen. Op tien verzoeken (USA (3), Singapore, Verenigd Koninkrijk (3), Zuid-Afrika, Argentinië, Japan) heeft de commissie negatief beslist. Ultimo 2019 waren nog vier verzoeken (USA (2), Verenigd Koninkrijk, Zuid-Afrika) voor een voorlopig oordeel in behandeling. Deze aanvragen zijn overgedragen aan de NBA vanwege de overdracht van de bevoegdheid tot het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid van CEA aan de NBA. Ook heeft het secretariaat weer vele tientallen informatieverzoeken van potentieel geïnteresseerde buitenlandse accountants beantwoord.

Ook dit jaar heeft CEA, samen met de NBA, voor enige tientallen buitenlandse accountants van een big-4 kantoor een aparte voorlichtingssessie gegeven over de eisen en procedure voor het verkrijgen van een verklaring van vakbekwaamheid. Dergelijke sessies hebben CEA en de NBA in eerdere jaren ook voor andere accountantskantoren verzorgd. Bij zowel accountantskantoren als individuele accountants bestaat toenemende interesse voor de mogelijkheden voor het omzetten van een buitenlandse accountantskwalificatie naar een Nederlandse accountantstitel.

Per 1 januari 2020 is een wetswijziging van kracht geworden. Daarmee is de bevoegdheid tot het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid overgedragen van CEA aan de NBA. Gelijktijdig is aan CEA de taak en bevoegdheid toegekend om hierop toezicht te houden. In de tweede helft van 2019 hebben CEA en de NBA verschillende gesprekken gevoerd en informatie uitgewisseld met het oog op deze overdracht. Ook is eind december 2019 het volledige archief van CEA aan de NBA overgedragen. Met het beëindigen van deze taak is ook de adviescommissie die CEA adviseerde over aanvragen ultimo 2019 opgeheven. De commissie heeft in 2019 reeds de uitgangspunten en aanpak van haar nieuwe toezichthoudende rol geformuleerd.

3. Vooruitblik en begroting 2020

Het risicogestuurd toezicht van CEA op de aangewezen accountantsopleidingen omvat de gebruikelijke typen van activiteiten. Uitgangspunt is en blijft overigens dat de opleidingen CEA proactief informeren over belangrijke veranderingen en ontwikkelingen die impact kunnen hebben op de borging van de eindtermen. Verder moeten opleidingen incidenten bij CEA melden.

In 2020 voert CEA met alle AA-opleidingen een formeel beleidsgesprek, waarbij naast algemene ontwikkelingen ook wordt ingezoomd op een specifiek inhoudelijk thema. Dat thema is Strategie, Leiderschap en Organisatie in relatie tot de rol van de MKB-accountant als 'trusted advisor'. Met de RA-opleidingen voert de commissie in 2020 voortgangsgesprekken. In het najaar leveren alle opleidingen weer de jaarlijkse basisset van informatie aan. Naast de hiervoor genoemde activiteiten organiseert CEA dit jaar een thema-onderzoek naar IT in de RA-opleidingen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door een commissie met externe deskundigen op basis van een zelfevaluatie van de RA-opleidingen. Begin 2020 verwacht CEA ook de uitkomsten van de enquête onder studenten naar hun ervaringen met het onderwerp fraude in de (theorie en praktijk) opleiding.

De uitkomsten van de (beleids)gesprekken, de uitgevoerde onderzoeken, de basisset van informatie en eventuele meldingen van incidenten en/of veranderingen vormen input voor de herijking van de risicoanalyse in het najaar van 2020 en actualisering van het meerjarenplan respectievelijk de vaststelling van het jaarplan 2021. Daarin worden ook de uitkomsten van de gesprekken met stakeholders en monitoring van ontwikkelingen in de beroepspraktijk en het hoger onderwijs meegenomen.

Zoals gebruikelijk rondt CEA begin 2020 het toezicht op de eindtermen van de praktijkopleidingen van het afgelopen jaar af. Dan start ook weer het reguliere toezicht op de eindtermen van de praktijkopleiding 2020. Behalve de aanpassingen in het kwaliteitsbeleid van de praktijkopleidingen beoordeelt CEA in 2020 specifiek ook de implementatie van het nieuwe geïntegreerde slotexamen.

De redactieraad zal in het najaar haar derde advies met betrekking tot de actualisering van de eindtermen uitbrengen.

Het jaar 2020 is het eerste jaar waarin CEA toezicht uitvoert op het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid door de NBA. Deze taak is per 1 januari 2020 overgegaan van CEA naar de NBA. In 2020 beoordeelt CEA het beleid en de procedures die de NBA hanteert. Begin 2021 zal op basis van een deelwaarneming vastgesteld worden in hoeverre het beleid en de procedures correct zijn toegepast/nageleefd.

Verder staan er in 2020 een aantal specifieke projecten in de planning. Eind februari organiseert CEA met de AFM een bijeenkomst voor alle EU-regelgevers. Verder implementeert CEA haar nieuwe toezichtmonitor. Ook bereidt CEA zich voor op de eisen uit de nieuwe Archiefwet en de nieuwe Wet open overheid.

Begroting 2020

De begroting 2020 van de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding is vastgesteld in de vergadering van 13 februari 2019. De minister van Financiën heeft op 15 april 2019 ingestemd met de begroting 2020. De begroting 2021 wordt pas na vaststelling van dit jaarverslag opgesteld en ter instemming aan de minister van Financiën voorgelegd.

	Begroting 2020
Baten	
<i>Doorbelasting aan NBA</i>	<i>864.000</i>
<i>Rentebaten</i>	<i>0</i>
Totaal baten	864.000
Lasten	
<i>Bureaunkosten</i>	<i>618.000</i>
<i>Commissiekosten</i>	
Vacatiegelden commissieleden	97.000
Reis- en verblijfkosten	8.000
Training en ontwikkeling	7.000
<i>Totaal commissiekosten</i>	<i>112.000</i>
<i>Overige lasten</i>	
Uitbesteding werkzaamheden	60.000
Vergoeding subcommissies	7.500
Vergaderkosten	6.500
Advieskosten	30.000
Digitale dienstverlening	10.000
Overige kosten	20.000
<i>Totaal overige lasten</i>	<i>134.000</i>
Totaal lasten	864.000
Saldo baten minus lasten	0

Amsterdam, 20 februari 2020

drs. H.W. te Beest
Voorzitter

mevrouw drs. E. van Caspel RA
Vicevoorzitter

M. van Giessen AA
Lid

H.D. Rijkse AA
Lid

prof. dr. E.H.J. Vaassen RA
Lid

mevrouw E.M. van der Velden AA
Lid

prof. dr. R.G.A. Vergoossen RA
Lid

4. Jaarrekening 2019

Balans

	2019	2018		2019	2018
	€	€		€	€
Activa			Passiva		
Vorderingen	-	13	1 Voorzieningen	28.423	29.889
Bank	427.522	240.935	2 Kortlopende schulden	399.099	211.059
	<u>427.522</u>	<u>240.948</u>		<u>427.522</u>	<u>240.948</u>
	<u><u>427.522</u></u>	<u><u>240.948</u></u>		<u><u>427.522</u></u>	<u><u>240.948</u></u>

Staat van baten en lasten

	1-1-2019 t/m 31-12-2019 €	Begroting 2019 €	1-1-2018 t/m 31-12-2018 €
Baten			
Bijdrage beroepsorganisatie	702.696	820.000	717.485 5
Financiële baten	-	-	13 6
Totaal baten	<u>702.696</u>	<u>820.000</u>	<u>717.498</u>
Lasten			
Bureaunkosten	569.854	584.000	577.364 7
Commissiekosten	78.463	111.000	102.295 8
Overige lasten	54.379	125.000	37.839 9
Totaal lasten	<u>702.696</u>	<u>820.000</u>	<u>717.498</u>
Saldo van baten en lasten	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

TOELICHTING

Algemeen

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding is een bij wet ingesteld zelfstandig bestuursorgaan zonder rechtspersoonlijkheid. De taken van de commissie zijn geregeld in de Wet op het accountantsberoep en omvatten:

- het vaststellen van de eindtermen voor de accountantsopleidingen in Nederland;
- het aanwijzen van de opleidingen die het theoretisch deel van de accountantsopleiding geheel of gedeeltelijk verzorgen, voor zover deze opleidingen niet zijn geaccrediteerd overeenkomstig de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;
- het toetsen van de praktijkopleiding aan de mate waarin wordt voldaan aan de eindtermen;
- het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid.

Het boekjaar 2019 loopt van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019. Als vergelijkende cijfers zijn de gegevens van het boekjaar 2018 opgenomen.

De minister van Financiën heeft, overeenkomstig artikel 53, lid 2 van de Wab, op 28 mei 2018 ingestemd met de begroting 2019 van CEA. In de toelichting per post van de staat van baten en lasten worden de cijfers over 2019 zowel geanalyseerd ten opzichte van de begrote bedragen als de werkelijke bedragen van 2018.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

De in de jaarrekening verantwoorde bureaunkosten betreffen voornamelijk de door de NBA doorbelaste kosten voor:

- de medewerkers van het secretariaat (bruto salarissen, sociale lasten, pensioenlasten, reiskosten en kosten van opleidingen) verhoogd met een opslag voor HRM;
- huur, werkplekkosten en kosten salarisadministratie per medewerker;
- andere diensten zoals catering, porti, mobiele telefoon, parkeerkosten, beheer website en licenties voor gebruik van een document management systeem en een elektronische vergadertool.

Sinds 2018 wordt een voorziening voor vakantiedagen opgenomen. Hoewel CEA zelf geen medewerkers in dienst heeft, worden de werkelijke personeelskosten aan CEA doorbelast. Bij vertrek van een medewerker worden de uitbetaalde niet opgenomen vakantiedagen door de NBA doorbelast aan CEA in de maand van uitbetaling. Hierdoor ontstaan lasten die niet gerelateerd zijn aan het activiteitsniveau in het betreffende boekjaar. Door het opnemen van een voorziening voor nog niet opgenomen vakantiedagen geven de bureaunkosten een beter inzicht in het werkelijke activiteitsniveau van CEA.

Balans op 31 december

	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
ACTIVA		
<u>(1) Vorderingen</u>		
Nog te ontvangen rentebaten over boekjaar	-	13
	<hr/>	<hr/>
Totaal vorderingen per 31 december	-	13
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Over het boekjaar heeft CEA geen rentebaten meer ontvangen over de bedragen op de zakelijke spaarrekening die de commissie bij de ING Bank N.V. aanhoudt, omdat het rentepercentage het gehele jaar nihil was.

(2) Bank

Betaalrekening	2.522	935
Spaarrekening	425.000	240.000
	<hr/>	<hr/>
Totaal banksaldi per 31 december	427.522	240.935
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De commissie beschikt regelmatig over overtollige liquide middelen, zijnde het verschil tussen de ontvangen voorschotten van de beroepsorganisatie in de bijdrage van de lasten van de commissie en de betaalde lasten. De overtollige liquide middelen worden tijdelijk op een zakelijke spaarrekening gezet. Het saldo per 31 december 2019 betreft enerzijds het verschil tussen de van de NBA ontvangen voorschotten en de lasten over 2019 gecorrigeerd voor de mutatie in de voorziening voor vakantiedagen. Voorts is per 31 december 2019 ook reeds de voorschotbijdrage voor het eerste kwartaal 2020 van de NBA vooruitontvangen. Dit verklaart de sterke stijging van het banksaldo ten opzichte van 31 december 2018.

PASSIVA

(3) Voorzieningen

Voorziening vakantiedagen	28.423	29.889
	<hr/>	<hr/>
Totaal voorzieningen per 31 december	28.423	29.889
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Op verzoek van de NBA is in 2018 een voorziening voor nog niet genoten vakantiedagen van de bureaumedewerkers gevormd. Bij uitdiensttreding van een medewerker rekent de NBA de aan de medewerker uitbetaalde vakantiedagen, door aan CEA. Om een zo getrouw mogelijk beeld te geven van de personeelslasten is het door de NBA opgegeven bedrag aan niet genoten vakantiedagen per ultimo boekjaar als voorziening opgenomen. Zo worden geleverde prestaties van de medewerkers en de daaraan gerelateerde kosten met elkaar gematcht. De voorziening wordt jaarlijks gemuteerd met het verschil tussen het bedrag aan niet opgenomen vakantiedagen van het lopende boekjaar met het voorgaande boekjaar. Per ultimo boekjaar heeft een beperkte vrijval van de voorziening plaatsgevonden.

	31-12-2019 €	31-12-2018 €
Mutatieoverzicht voorziening vakantiedagen		
Stand per 1 januari	29.889	-
Toevoeging aan de voorziening	-	29.889
Onttrekking aan de voorziening	1.466	-
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	28.423	29.889
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
(4) Kortlopende schulden		
Verschuldigd aan beroepsorganisatie over het boekjaar	178.545	201.781
Vooruitontvangen bijdrage beroepsorganisatie	216.000	-
Nog te betalen vacatiegelden	-	3.768
Nog te betalen bedragen	-	510
Nog te ontvangen facturen	4.554	5.000
	<hr/>	<hr/>
Totaal per 31 december	399.099	211.059
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Verschuldigd aan beroepsorganisatie over het boekjaar		
Het verloop van de post was als volgt:		
Saldo verschuldigd op 1 januari	201.781	122.104
Betaling	(201.781)	(122.104)
Bijdrage in de lasten van het boekjaar	702.696	(717.485)
Ontvangen voorschotbijdragen	820.000	870.000
Eindafrekening bureaunkosten	2.074	(2.735)
Nog te betalen bureaunkosten	59.167	52.001
	<hr/>	<hr/>
Saldo op 31 december	178.545	201.781
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

CEA brengt elk kwartaal, bij wijze van voorschot, de begrote lasten van de CEA in rekening aan de beroepsorganisatie. De eind 2019 vooruitontvangen bijdrage van de NBA over het eerste kwartaal van 2020 ad 216k verklaart in belangrijke mate waarom de kortlopende schulden ultimo 2019 hoger zijn dan ultimo 2018.

De afrekening vindt plaats op basis van de werkelijke lasten volgens de vastgestelde jaarrekening. Per 31 december 2019 is € 117.304 (2018 € 152.515) te veel in rekening gebracht aan de beroepsorganisatie. Daarnaast zijn per 31 december 2019 nog diverse bureaunkosten van in totaal € 61.241 aan de NBA verschuldigd, waaronder de personeelskosten over december 2019.

Staat van baten en lasten over 2019

	1-1-2019 t/m 31-12-2019 €	Begroting 2019 €	1-1-2018 t/m 31-12-2018 €
--	------------------------------------	------------------------	------------------------------------

BATEN

(5) Bijdrage beroepsorganisatie

Wettelijk is bepaald dat de lasten van de commissie worden gedragen door de Nederlandse beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

Totaal bijdrage beroepsorganisatie	702.696	820.000	717.485
------------------------------------	---------	---------	---------

De bijdrage van de beroepsorganisatie is gelijk aan de totale lasten van de commissie over het boekjaar. De bijdrage is zo'n 15k lager dan in 2018 en blijft ruim 117k beneden de begroting. De verklaring hiervoor is te vinden bij de toelichting op de ontwikkeling van de verschillende kostenposten hieronder.

(6) Financiële baten

Rentebaten	-	-	13
------------	---	---	----

Over 2019 heeft de commissie geen rentebaten meer ontvangen over de bedragen op de zakelijke spaarrekening zoals die bij de ING Bank N.V. wordt aangehouden. Het rentepercentage was geheel 2019 nihil. Niet uit te sluiten is dat het rentepercentage in de toekomst negatief wordt.

LASTEN

(7) Bureaunkosten

Doorbelaste personeelskosten	429.434	427.380	447.169
Doorbelaste kantoorkosten	111.069	115.665	107.775
Overige (doorbelaste) bureaunkosten	29.351	40.955	22.420
Totaal bureaunkosten CEA	569.854	584.000	577.364

De bureaunkosten bevatten de door de NBA doorberekende werkelijke personeelskosten van de secretaris, drie beleidsmedewerkers en een stafmedewerker, inclusief een opslag voor HRM-diensten. De kosten zijn in lijn met de begroting en liggen circa 18k beneden 2018, omdat in 2018 een eenmalige dotatie aan de voorziening voor vakantiedagen ad 30k is doorgevoerd. In 2019 heeft een vrijval van 1,5k plaatsgevonden. De werkelijke bezetting in 2019 bedroeg 3,6 fte, terwijl 3,7 fte begroot was.

De doorbelaste kantoorkosten zijn de kosten voor huur en werkplekken van de bureaumedewerkers, zoals die door de NBA zijn doorbelast. Deze zijn berekend als een vast bedrag per medewerker. De kosten zijn iets lager dan begroot omdat een functie van beleidsmedewerker, die sinds september 2018 vacant was, pas per april 2019 is vervuld. De kosten zijn ongeveer 3k hoger dan in 2018 vanwege de vacature in 2018 en omdat het bedrag per medewerker in 2018 per saldo iets lager was dan in 2019.

De overige bureaunkosten betreft de kosten voor het gebruik van een document management systeem en vergadertool, hosting website, catering, parkeren, porti, mobiele telefonie en opleidingen van medewerkers. De kosten worden deels door de NBA aan CEA doorberekend en deels direct door CEA ingekocht. De kosten zijn circa 7k hoger dan in 2018 door hogere opleidingskosten van bureaumedewerkers. De overige bureaunkosten liggen bijna 12k beneden begroting doordat opleidingskosten, website en catering in totaal 7k lager zijn dan begroot en de kosten voor de functionaris voor de gegevensbescherming (hier begroot voor 4,5k), als overige lasten zijn verantwoord.

	1-1-2019 t/m 31-12-2019 €	Begroting 2019 €	1-1-2018 t/m 31-12-2018 €
--	------------------------------------	------------------------	------------------------------------

(8) Commissiekosten

Vacatiegelden commissieleden	63.654	93.000	88.549
Reis- en verblijfkosten	8.484	11.000	13.746
Training en ontwikkeling	6.325	7.000	-
Totaal	78.463	111.000	102.295

Betreft vacatiegeldvergoedingen en reis- en onkostenvergoedingen van de commissieleden voor de vergaderingen en andere activiteiten van de CEA, alsmede kosten van deskundigheidsbevordering. De kosten blijven 32,5k beneden de begroting en zijn circa 24k lager dan in 2018. De activiteiten in 2019 zijn hieronder samengevat.

	Werkelijk 2019		Begroting 2019		Werkelijk 2018	
	Voorzitter	Leden	Voorzitter	Leden	Voorzitter	Leden
Commissievergaderingen	8,5	56,75	16	96	14,25	78,5
Stakeholdermanagement	11,5	19,0	24	20	19,5	13
Bureaumanagement	6,5		15	-	3,75	-
Vaststellen/onderhoud eindtermen ¹	-	-	-	-	-	-
Doorlopend toezicht eindtermen theoretische opleidingen	15,0	29,0	18	36	35	72
Doorlopend toezicht eindtermen praktijkopleiding	1,5	1,5	4	12	1,5	2
Afgeven verklaringen van vakbekwaamheid ²	-	-	-	-	-	-
Overige activiteiten	10	18	8	8	7	3
Totaal aantal dagdelen	53	124,25	85	172	81	168,50

De vacatiegelden zijn lager dan begroot vooral doordat de commissie geen gebruik heeft hoeven maken van de begrote conference calls. Deze waren begroot omdat het aantal reguliere commissievergaderingen ten opzichte van 2018 en eerdere jaren met twee is verminderd. Voorts konden, veelal door persoonlijke omstandigheden, niet alle commissieleden bij alle commissievergaderingen aanwezig zijn. De vacatiegelden zijn lager dan in 2018, omdat in dat jaar alle AA-opleidingen opnieuw zijn aangewezen. In 2019 vonden de reguliere beleidsgesprekken met de RA-opleidingen plaats. Er zijn meer AA- dan RA-opleidingen en het aanwijzen van een opleiding is intensiever dan een beleidsgesprek. De toename van de overige activiteiten hing samen met de training die alle commissieleden gevolgd hebben.

¹ Vond plaats tijdens reguliere commissievergaderingen.

² Vond plaats tijdens reguliere commissievergaderingen.

De reis- en verblijfkosten zijn lager dan begroot en dan vorig jaar, omdat een delegatie van CEA in 2018 beleidsgesprekken heeft gevoerd met de bachelor, master en postmasteropleidingen op Curaçao. Die gesprekken waren voor 2019 begroot, maar zijn naar voren gehaald in verband met de ontwikkelingen in 2018.

In 2018 heeft de commissie geen trainingskosten gemaakt. Voor 2019 zijn die wel begroot en heeft de commissie een training gespreksvaardigheden gevolgd.

	1-1-2019 t/m 31-12-2019 €	Begroting 2019 €	1-1-2018 t/m 31-12-2018 €
<u>(9) Overige lasten</u>			
Uitbesteding werkzaamheden	16.045	60.000	-
Advieskosten	10.592	30.000	22.615
Vergoeding subcommissies	9.629	6.500	3.077
Vergaderkosten	4.152	3.500	1.647
Digitale dienstverlening	-	10.000	-
Overige kosten	13.961	15.000	10.500
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal	54.379	125.000	37.839
	<hr/>	<hr/>	<hr/>

De overige lasten blijven ruim 70k beneden begroting. Dat komt doordat de commissie slechts een beperkte hoeveelheid werkzaamheden heeft uitbesteed (- 44k) en ook de advieskosten (- 20k) ruim beneden de begroting zijn gebleven. De onderuitputting van de begrote uitbesteding komt doordat CEA dit jaar geen themaonderzoek (door externen) heeft laten uitvoeren. De advieskosten zien vooral op juridisch advies ter zake van nieuwe of aangepaste wet- en regelgeving, beleidsvoornemens of besluiten van de commissie. Er was slechts beperkt aanleiding om hierover extern juridisch advies in te winnen. Voorts zijn er geen kosten gemaakt voor digitale dienstverlening (-10k) die wel voorzien waren. Dit was niet nodig omdat nieuwe wetgeving die ziet op verbetering van digitale dienstverlening van overheidsorganisaties aan burgers nog niet geïmplementeerd is. De vergoeding voor subcommissies ligt 3k hoger dan begroot doordat de redactieraad in 2019 in totaal drie keer heeft vergaderd, zowel voor haar advies voor aanpassing van de eindtermen 2019 als 2020.

De overige lasten liggen in totaal ruim 16k hoger dan in 2018. Dat komt onder meer doordat CEA in 2019 een applicatie heeft laten ontwikkelen, waarmee zij effectiever en efficiënter risicogestuurd toezicht kan uitvoeren. De kosten (16k) zijn verantwoord onder de nieuwe post uitbesteding werkzaamheden. 2019 is het eerste jaar waarin de commissie beschikt over een post voor uitbesteding van werkzaamheden. Deze post (begroot op 60k) is budgetneutraal tot stand gekomen door een inkrimping van de formatie in 2019 van 4,3 fte naar 3,7 fte. De kosten voor juridisch advies liggen ruim de helft lager dan in 2018 (-12k). Verder zijn, als gevolg van de vergaderingen van de redactieraad, zowel de vergoeding voor subcommissies als vergaderkosten (in totaal 9k) hoger zijn dan in 2018. Zoals al aangegeven kende de redactieraad in 2019 drie vergadering en in 2018 maar één. De overige kosten liggen ruim 3k hoger dan in 2018.

WNT-verantwoording 2019 Commissie Eindtermen Accountantsopleiding

Voor de WNT-verantwoording van de commissieleden en secretaris van CEA wordt verwezen naar de WNT-verantwoording 2019 van het ministerie van Financiën in de Rijksverantwoording 2019.

OVERIGE GEGEVENS

Gevestigd: Wolga 5,
2491 BK Den Haag
Bezoek en postadres:
Westeinde 26a
2272 AE Voorburg
www.shareimpactaccountants.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Commissie eindtermen Accountantsopleiding, te Amsterdam

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het jaar geëindigd op 31 december 2019 van Commissie Eindtermen Accountantsopleiding te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Commissie Eindtermen Accountantsopleiding per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven".

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de winst- en verliesrekening over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Commissie Eindtermen Accountantsopleiding zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Op alle opdrachten verricht door Share Impact Accountants zijn algemene voorwaarden van toepassing welke bij de Kamer van Koophandel zijn gedeponeerd. Share Impact Accountants is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Den Haag onder nummer 66398932.

Lid van SRA

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Verantwoording;
- Verslag van werkzaamheden;
- Vooruitblik en begroting 2020;
- Overige gegevens;
- Bijlage 1 Overzicht (nevenfuncties) CEA per 31 december 2019;
- Bijlage 2 Samenstelling subcommissie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De Commissie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van werkzaamheden en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 “Organisatie zonder winststreven”.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de Commissie voor de jaarrekening

De Commissie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Commissie afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de Commissie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Commissie het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De Commissie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Commissie is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Commissie;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Commissie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Commissie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Commissie onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 10 februari 2020

Share Impact Accountants B.V

Was getekend: H. Hollander RA

Bijlagen

Bijlage 1

Overzicht (neven)functies leden CEA per 31 december 2019

drs. H.W. te Beest, voorzitter

- lid Raad van Toezicht en voorzitter Audit Commissie Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek NWO
- lid Comité van Aanbeveling Stichting Present
- lid Raad van Advies LUGUS

Mevrouw drs. E. van Caspel RA, lid en plaatsvervangend voorzitter

- SNV - Head of Finance

M. van Giessen AA, lid

- IJburg Accountants & Adviseurs B.V., Accountant/Directeur-grotaandeelhouder (d.m.v. persoonlijke holding, te weten Toncob Holding B.V.)
- Stichting Audit Only, Externe accountant/plaatsvervangend Compliance Officer/plaatsvervangend kwaliteitsbepaler/Lid Dagelijks Bestuur
- Voorzitter Raad van Toezicht Basisschool De Werf te Zaandijk
- Lid Examencommissie Audit & Assurance HBO
- Hogeschool Markus Verbeek Praehep, docent en examiner

Mevrouw A.M. Janssen AA MFSME, lid (tot 1 september 2019)

- Partner BDO Accountants & Adviseurs

H.D. Rijkse AA, lid

- Partner/voorzitter bestuur maatschap "Rijkse accountants & adviseurs" (middels BV)
- Directeur Automatiserings Bureau Middelburg BV (onbezoldigd)
- Directeur AROZA BV en dochter ondernemingen (middels BV) (onbezoldigd)
- Directeur Tax Pax Beheer BV (personal Holding)
- Bestuurslid/penningmeester Roosevelt Foundation (Middelburg)
- Bestuurslid stichting NOVAK
- Bestuurslid afdeling Zuid NBA
- Bestuurslid Maatschappij voor Nijverheid en Handel, departement Zeeland
- Lid Raad van Advies HZ University of applied sciences, sector Economie
- Voorzitter Stichting Hendrick Avercamp te Middelburg

prof. dr. E.H.J. Vaassen RA, lid

- Hoogleraar Accountancy Tilburg University, tevens Associate Dean Executive Education
- Hoogleraar ICAIS Erasmus Universiteit Rotterdam
- Wetenschappelijk adviseur BDO
- Redactievoorzitter Thema's voor Accountants in Business
- Lid Raad van Toezicht Ons Middelbaar Onderwijs (OMO)
- Voorzitter Audit Commissie Ons Middelbaar Onderwijs (OMO)
- Lid editorial Board Journal of Information Systems
- Lid editorial Board Global Perspectives on Accounting Education
- Lid editorial Board Journal of Emerging Technologies in Accounting
- Lid editorial Board International Journal of Accounting and Information Management
- Lid editorial Board International Journal of Digital Accounting Research

Mevrouw E.M. van der Velden AA, lid (vanaf 1 september 2019)

- Adviseur / trainer bij Kriton
- Lid Accountantskamer
- Onderzoeker NEMACC

prof. dr. R.G.A. Vergoossen RA, lid

- Hoogleraar International Financial Accounting Universiteit Maastricht
- Hoogleraar Externe Verslaggeving Nyenrode Business Universiteit, directeur Center for Corporate Reporting, Finance & Tax
- Lid kernredactie Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie

Bijlage 2 Samenstelling subcommissies

Redactieraad

Naam	Functie/achtergrond
prof. dr. P.W.A. Eimers RA (voorzitter)	Partner EY en hoogleraar Audit & Assurance bij de VU
prof. dr. M.N. Hoogendoorn RA	Hoogleraar Financial Accounting bij de EUR
dr. R.M.M. Bertrand RA RC RO CFE CIA CPC	Universitair hoofddocent bij de Nederlandse Militaire Academie en docent ICAIS bij MU
drs. R.A.A.M. Cobussen RA	Vennoot Konings & Meeuwissen Accountants, docent Audit & Assurance MVP en hbo A&A en actief als externe beoordelaar en examiner van de praktijkopleiding
mevrouw mr. I. Takke-Horn	Docent fiscaliteit HAN en eigenaar fiscaal adviesbureau
mevrouw drs. M.L. Kloppenburg	Zelfstandig gevestigd als adviseur/spreker/schrijver, docent Professional Skills en Ethiek bij de HU en lid adviesgroep Cultuur, Ethiek & Gedrag van de NBA
B.J.C.G de Kock AA	Consultant Full•Finance en examiner praktijkopleiding AA
mevrouw drs. P.M.G. Tijmstra RA	Senior manager PWC, hoofd stagebureau PWC, actief met projecten op het gebied van gedrag en cultuur
mr. drs. S.A.A. Herrijgers RA	Werkzaam bij de Belastingdienst (Grote Ondernemingen), lid NBA-commissie Young Profs, PhD-kandidaat Nyenrode, docent TiU

Beoordelingscommissie i.h.k.v. aanvragen verklaring van vakbekwaamheid

Naam	Functie/achtergrond
prof. J.C.A. Gortemaker RA	Hoogleraar accountancy bij de EUR
J. Buchel	Hoofd Educatie & Praktijkopleidingen en Hoofd Opleidingen van de NBA
drs. J.G.D. Heij AA	
prof. dr. J. P. J. Verkruijsse RE RA	Emeritus hoogleraar Internal Control & Accounting Information Systems TiU
mevrouw S. de Reuver	Stafmedewerker CEA, secretariële ondersteuning